

Вядрова Н. Г.

*аспірант, старший викладач кафедри банківської справи,
Харківський навчально-науковий інституту
Державний вищий навчальний заклад «Університет банківської справи»,
м. Харків, Україна; e-mail:3000918@gmail.com*

Подорожна А. М.

*магістрант, Харківський навчально-науковий інституту Державний вищий
навчальний заклад «Університет банківської справи»,
м. Харків, Україна; e-mail:podorozhna95@mail.ru*

Якуценя Л. А.

*магістрант, Харківський навчально-науковий інституту Державний вищий
навчальний заклад «Університет банківської справи»,
м. Харків, Україна; e-mail:ludmila.1994@mail.ru*

СУЧАСНІ МОДЕЛІ ФІНАНСОВОГО СУПЕРМАРКЕТУ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглянуто сутність поняття «фінансовий супермаркет». Проаналізовано теоретичні та практичні умови функціонування фінансових супермаркетів. Визначені фактори, що гальмують розвиток фінансових супермаркетів в Україні. Особлива увага приділена проблемам законодавчого урегулювання діяльності фінансових супермаркетів на території України. Досліджено та детально проаналізовано процес функціонування фінансового супермаркету в Україні на прикладі АТ «ОТП БАНК».

Ключові слова: фінансовий супермаркет; фінансові послуги; банк; страхова компанія; інтеграція, АТ «ОТП БАНК».

Формул: 0; рис.: 3, табл.: 1, бібл.: 11

Vyadrova N. G.

*Post-graduate student, senior lecturer, Kharkiv Educational and Scientific
Institute of SHEI “Banking University”
Kharkiv, Ukraine; e-mail:3000918@gmail.com*

Podorozhna A. M.

*Master, Kharkiv Educational and Scientific Institute of SHEI “Banking University”
Kharkiv, Ukraine; e-mail:podorozhna95@mail.ru*

Yakutsenia L. A.

*Master, Kharkiv Educational and Scientific Institute of SHEI “Banking University”
Kharkiv, Ukraine; e-mail:ludmila.1994@mail.ru*

MODERN MODELS OF THE FINANCIAL SUPERMARKET OF UKRAINE

Abstract. Many scientists have made a significant contribution to the study of the theoretical foundations of specific interaction of banks and financial companies, the mechanism of their functioning. However, few researchers focused their attention on the practical conditions of the functioning of financial supermarkets. The study summarizes the theoretical

and practical approaches regarding the essence and features of functioning of financial supermarkets. Given the definition of «financial supermarket». Analyzed foreign practice of financial supermarkets. For comparison, we defined a list of conditions hindering the development of financial supermarkets in Ukraine. Special attention was paid to the problems of legislative regulation of activity of financial supermarkets in Ukraine. Given the types of financial supermarkets, which can act on the territory of Ukraine, on the basis of legislation. Provided sample implementation of the domestic financial supermarket on the example of «ОТГ Group», which includes JSC «ОТГ BANK». The article also describes the cooperation of JSC «ОТГ BANK» with organizations outside of the financial supermarket. The research will expand the frontiers of scientific developments in the field of activities of financial supermarkets in Ukraine and to find ways to improve this process.

Key words: financial supermarket; financial services; bank; insurance company; integration, JSC «ОТГ BANK».

JEL classification: E 44, G 18.

Formulas: 0; fig.: 3, tabl.: 1, bibl.: 11

Вядрова Н. Г.

аспирант, старший преподаватель кафедры банковского дела, Харьковский учебно-научный институт Государственное высшее учебное заведение «Университет банковского дела», г. Харьков, Украина; e-mail:3000918@gmail.com

Подорожна А. М.

магистрант, Харьковский учебно-научный институт Государственное высшее учебное заведение «Университет банковского дела», г. Харьков, Украина; e-mail:podorozhna95@mail.ru

Якуценя Л. А.

магистрант, Харьковский учебно-научный институт Государственное высшее учебное заведение «Университет банковского дела», г. Харьков, Украина; e-mail:ludmila.1994@mail.ru

СОВРЕМЕННЫЕ МОДЕЛИ ФИНАНСОВОГО СУПЕРМАРКЕТА В УКРАИНЕ

Аннотация. В статье рассмотрена сущность понятия «финансовый супермаркет». Проанализированы теоретические и практические условия функционирования финансовых супермаркетов. Определены факторы, сдерживающие развитие финансовых супермаркетов в Украине. Особое внимание уделено проблемам законодательного урегулирования деятельности финансовых супермаркетов на территории Украины. Исследованы и подробно проанализированы процесс функционирования финансового супермаркета в Украине на примере АО «ОТГ БАНК».

Ключевые слова: финансовый супермаркет; финансовые услуги; банк; страховая компания; интеграция, АО «ОТГ БАНК».

Формул: 0; рис.: 3, табл.: 1, библи.: 11

Вступ. Зростання конкуренції та одночасне падіння прибутковості спеціалізованих сегментів фінансового бізнесу (банківського, страхового, інвестиційного, консультаційного, брокерського та ін.) в багатьох країнах привели учасників ринку до консолідації зусиль. В результаті чого на ринку з'явилися офіси, створені переважно на базі банківських відділень, які прагнули надавати клієнтам якомога більший набір різних фінансових послуг. Саме за ці їх властивості вони стали називатися фінансовими супермаркетами. Нині спільна діяльність банків та інших фінансових компаній значно розширилася, як на світовому, так і на вітчизняному ринках. Необхідність дослідження такої співпраці обумовили актуальність даної статті.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Дослідження розвитку взаємодії банків та фінансових компаній, виявлення їх особливостей, закономірностей функціонування, переваг і недоліків висвітлено в закордонній та вітчизняній науковій літературі. Теоретичне обґрунтування підходів до різних аспектів розвитку інтеграції банків та фінансових компаній надається в працях Вовчака О. Д., Кузнєцова А. Я., Мороза А.М., Лютого І.О., Примостки Л. О., Костогриза, В.Г., Реверчук С.К. та інших. Результати їх досліджень стали основою розробки науково-методологічних підходів до формування й реалізації інтеграція банків та фінансових компаній в розрізі фінансового супермаркету.

Багато вчених зробили істотний внесок у сфері теоретичних основ специфіки взаємодії банків та фінансових компаній, механізму їх функціонування й регулювання, а також аналізу їхньої специфіки й проблем розвитку. Однак більшість дослідників акцентували свою увагу на теоретичній та організаційній умовах функціонування фінансових супермаркетів, не розглянувши практичну реалізацію даних об'єднань. Крім того, не було чітко розглянуто питання, пов'язані з розвитком фінансових супермаркетів в Україні, що потребує детальнішого дослідження.

Метою статті є узагальнення теоретичних та практичних підходів щодо сутності та особливостей функціонування фінансових супермаркетів, а також висвітлення особливостей функціонування фінансових супермаркетів в Україні на прикладі АТ «ОТП БАНК».

Результати дослідження. Створення фінансових супермаркетів – це, з одного боку, світова тенденція, а з іншого – найбільш конкурентоздатна стратегія розвитку фінансових посередників. Основне призначення фінансового супермаркету полягає у максимальному задоволенні потреб клієнтів, шляхом підвищення швидкості та полегшення надання їм широкого спектру фінансових послуг в єдиному місці. Підтверджуючи ці слова, можна навести наступне визначення фінансового супермаркету: фінансовий супермаркет - це клієнтоорієнтована модель бізнесу, що являє собою інтегрований канал доступу споживачів до фінансових послуг [1].

Існують й інші визначення цього поняття. Погляди науковців щодо визначення поняття «фінансовий супермаркет» представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення сутності категорії «фінансовий супермаркет»
вченими-економістами

Автор	Визначення
Медведєва І.Б. Смирнова Ю.В.	Фінансовий супермаркет - це територіально-структурне об'єднання стійких і прибуткових компаній, що пропонують клієнтам під єдиним брендом та в одному і тому ж місці надання широкого спектру різних послуг (банківських, страхових, інвестиційних, аудиторських, лізингових тощо) [2].
Лукаш А.	Фінансовий супермаркет – це система, що об'єднує людей для полегшення проведення операцій, серед яких купівля / продаж цінних паперів (у рівній мірі товарів, зобов'язань), предметів ужитку (наприклад, цінних металів) та інших операцій з метою зниження плати за послуги, що надаються, в межах існуючого ринку [3].
Реверчук С. К.	Фінансовий супермаркет - це установа, що надає клієнтам широкий спектр фінансових послуг. Фінансовий супермаркет - це об'єднанням професійних учасників фінансового ринку для надання клієнтам різноманітних послуг [4].
Скрипась Ю. В.	Фінансовий супермаркет - це об'єднання (юридичне, маркетингове чи просто територіальне) банку з іншими професійними учасниками фінансового ринку (страховою, інвестиційною, брокерською, лізинговою, консалтинговою компаніями та інше), яке здатне запропонувати не окремий продукт чи послугу, а комплексне вирішення проблем, що відповідають специфіці бізнесу клієнта або складним запитам приватних осіб [5].
Кльоба Л. Г.	Фінансовий супермаркет – це концепція інноваційного перспективного розвитку діяльності комерційного банку, згідно з якою клієнт повинен не тільки задовольнити в банку потреби в банківському обслуговуванні, але й отримати широкий спектр послуг, зокрема послуги страхових, консалтингових, інвестиційних, лізингових, маркетингових, аудиторських, юридичних, брокерських, ріелторських та інших компаній [6].
Пікус Р.В.	Фінансовий супермаркет – це територіальне, маркетингове об'єднання банків з іншими учасниками фінансового ринку – страховими, лізинговими, туристичними, нотаріальними, аудиторськими компаніями [7].

Джерело: складено авторами

Не зважаючи на деякі відмінності у наведених визначеннях більшість авторів сходяться до думки, що сучасний фінансовий супермаркет, просто кажучи, - це місце, де будь-яка людина або юридична особа зможе оперативно і якісно отримати цілий набір фінансових і супутніх їм послуг. Більш формальне визначення фінансового супермаркету - об'єднання (юридичне, маркетингове або просто територіальне) банку з іншими професійними учасниками фінансового ринку (страхової, інвестиційної, брокерської, лізингової, консалтингової компаніями та ін.), яке здатне запропонувати не окремий банківський продукт або послугу, а й комплексне рішення проблем, що

відповідає специфіці бізнесу клієнта або складним запитам приватних осіб. На основі цього виділимо основні цілі створення фінансових супермаркетів (рис.1).

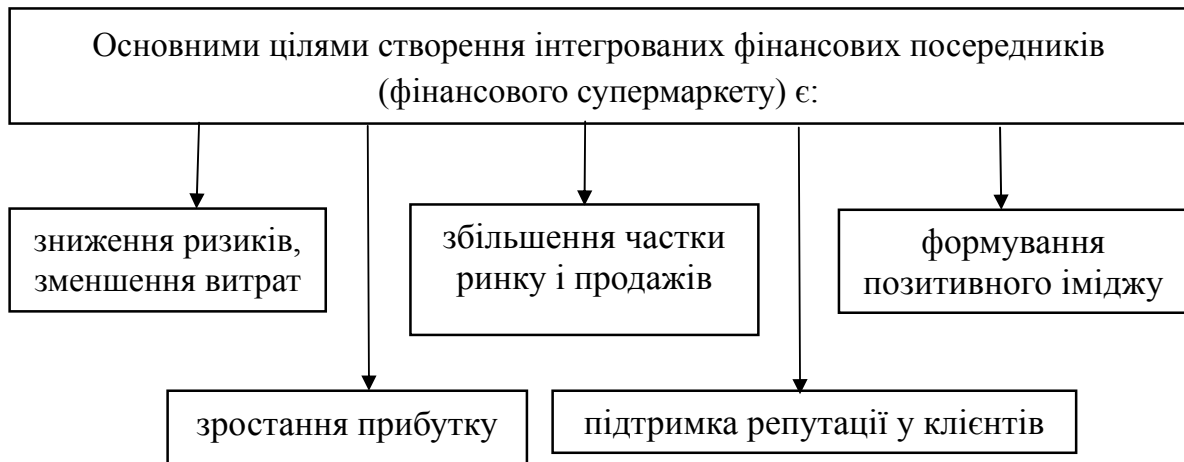


Рис.1. Цілі створення фінансових супермаркетів

Джерело: складено авторами

Закордонна практика показує, що фінансовий супермаркет є універсальним фінансовим посередником, який здатен надавати клієнтам широкий асортимент фінансових послуг (банківських, страхових, інвестиційних, лізингових, консалтингових, ріелторських, аудиторських, факторингових та інших) в єдиному місці та під одним брендом. Міжнародний досвід показав високу ефективність створення фінансових супермаркетів. Найбільш поширені вони у Франції, Великобританії, Іспанії, Португалії, Італії, Бельгії, а також Швейцарії. Банківське страхування різних форм розвивається також у країнах Латинської Америки й Азії, зокрема в Японії й Південній Кореї.

Однак, незважаючи на те, що модель фінансового супермаркету широко розповсюджена в Європі, у вітчизняних економічних умовах пакет послуг, що пропонується фінансовим супермаркетом є значно вужчим. Його базовими складовими, що користуються стабільним попитом на ринку, є банківська, страхова та інвестиційна.

Основними факторами, які гальмують розвиток фінансових супермаркетів в Україні є:

- недостатній рівень розвитку фінансового ринку загалом та окремих його сегментів, зокрема фінансові супермаркети знаходяться на початковому етапі розвитку;

- відсутність законодавчих норм, що регулюють діяльність фінансових супермаркетів;

- низький рівень компетентності співробітників фінансових установ. Наприклад, банки слабо знають страховий, інвестиційний ринок, а страховики, навпаки, слабо уявляють собі банківський сегмент. До всього цього додається нестача кваліфікованих менеджерів.

- обмежений попит на значну кількість фінансових продуктів. Оскільки, в Україні поки є тільки незначна клієнтська база, якій потрібні перехресні продажі фінансових послуг;

- економічні труднощі організацій (недостатня стійкість, конкурентоздатність, платоспроможність) на шляху входу до складу фінансового супермаркету.

При розгляді проблеми законодавчого урегулювання діяльності фінансових супермаркетів варто вказати, що компанії, які хочуть налагодити партнерські відносини, можуть обирати ступінь інтеграції за виключенням створення однієї юридичної особи, тобто зберігати свою правову і господарську суверенність. Це пов'язано з чинним законодавством України, яке не дозволяє об'єднуватися самостійним фінансовим інститутам в одну юридичну особу. Але вони можуть співпрацювати на основі агентського договору.

Користуючись чинним законодавством України виокремимо наступні положення, що стосуються саме законодавчого регулювання фінансових супермаркетів та банківсько-страхової взаємодії:

1. Згідно з Господарським кодексом України, страхова компанія може передати частину своїх повноважень банку на основі агентського договору («Агентські відносини виникають у разі: надання суб'єктом господарювання на підставі договору повноважень комерційному агентові на вчинення відповідних дій») [8].

2. Згідно з законом України «Про страхування», страхова компанія має змогу надавати банку необхідну інформацію з метою здійснення страхової діяльності («допоміжні послуги із страхування, такі як консультаційні послуги, оцінка актуарного ризику та задоволення претензій») [9].

3. Згідно з законом України «Про банки і банківську діяльність», банк в свою чергу має право:

- укладати агентські угоди («Банк має право надавати своїм клієнтам (крім банків) фінансові послуги, у тому числі шляхом укладення з юридичними особами (комерційними агентами) агентських договорів») [10];

- виконувати функції страхового посередника («Банкам забороняється діяльність у сфері ... страхування, крім виконання функцій страхового посередника») [10];

- надавати консультаційні та інформаційні послуги («...надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг») [10];

- встановлювати комісію (винагороду) за виконання посередницьких функцій («Банк самостійно встановлює процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги») [10].

Проаналізувавши законодавчу базу з питань регулювання взаємодії банків та страхових компаній, можна зробити висновок, що співпраця страховиків та банків у межах України можлива у формі агентських відносин: страхова

компанія та банк підписують агентський договір, згідно з яким банк отримує право представляти страхову компанію на ринку фінансових послуг, реалізувати страхові продукти через власні мережі збуту, а також встановлювати винагороду за виконання посередницьких послуг.

На нашу думку, хоча агентський договір між страховою компанією та банком і є однією з найпростіших форм взаємодії фінансових установ, але він сьогодні найбільше відповідає сучасним вітчизняним умовам.

Крім укладення агентського договору, згідно з українським законодавством, банки можуть створювати банківські групи. В ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» чітко визначено поняття банківської групи, під якою розуміється група юридичних осіб:

- які мають спільного контролера, що складається з материнського банку, його однієї чи кількох українських та/або іноземних дочірніх та/або асоційованих компаній, які є фінансовими установами або для яких надання фінансових послуг є переважним видом діяльності, або

- які мають спільного контролера, що складається з материнського банку, який є контролером, його однієї чи кількох українських та/або іноземних дочірніх та/або асоційованих компаній, які є фінансовими установами або для яких надання фінансових послуг є переважним видом діяльності, або

- які мають спільного контролера, що складається з двох або більше українських фінансових установ та/або компаній, для яких надання фінансових послуг є переважним видом діяльності, їх українських та/або іноземних дочірніх та/або асоційованих компаній, які є фінансовими установами або для яких надання фінансових послуг є переважним видом діяльності, в якій банківська діяльність є переважною, або

- які мають спільного контролера, що складається з небанківської фінансової установи або компанії, для якої надання фінансових послуг є переважним видом діяльності, яка є контролером, її однієї або декількох українських та/або іноземних дочірніх та/або асоційованих компаній, які є фінансовими установами або для яких надання фінансових послуг є переважним видом діяльності, в якій банківська діяльність є переважною [10].

Учасниками банківської групи можуть бути банки, інші фінансові установи, банківські холдингові компанії, компанії з надання допоміжних послуг, які мають спільного контролера. Тобто банківська група – це різновид фінансового супермаркету, що створений на основі банку та основною діяльністю якого є банківська. Проте за умови формування фінансового супермаркету на основі страхової, лізингової компанії або будь-якого іншого фінансового посередника він не набуватиме статусу банківської групи, навіть якщо серед його учасників і будуть банки. Адже в цьому разі банківська діяльність для фінансового супермаркету не переважатиме. Відповідно, хоч в Україні на поточний момент часу фінансові супермаркети і створюють у формі банківських груп, проте це не є єдиним способом організації їхньої діяльності. З метою розвитку фінансового ринку України та удосконалення діяльності

фінансових посередників, що на ньому працюють, доцільно заохочувати створення фінансових супермаркетів і на основі інших фінансових посередників, крім банків.

На нашу думку, варто зазначити, що, так як в Україні законодавчо неможливе створення фінансового супермаркету, то і прикладів цього явища у вітчизняній економіці немає. Проте, якщо брати до уваги велику різноманітність понять і думок економістів та вчених, фінансовими супермаркетами в Україні називають такі організації як «Мега поліс» та «Ліга. Фінанси».

Однак, ми переконані, що зазначені установи не є фінансовими супермаркетами, якщо говорити про класичне розуміння цього поняття. Адже, ці організації не є похідними тих фінансових інститутів, які вже існують, вони не виробляють фінансові продукти. Фактично ці установи є незалежними посередниками на фінансовому ринку України та партнерами провідних банків України, страхових та юридичних компаній, послуги яких вони і реалізують. Тобто такі організації надають своїм клієнтам право обирати партнера та активно працюють в режимі он-лайн.

До визначення фінансового супермаркету, яке було наведене раніше, сьогодні наближаються такі гіганти українського фінансового ринку як ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», АТ «УкрСиббанк» та АТ «ОТП БАНК». Головною особливістю цих установ є те, що на основі та в рамках потужного банку було засновано банківсько-страховий бізнес.

Практика показує, що піонером процесів фінансової інтеграції, є комерційні банки та страхові компанії. Взаємопроникнення і асиміляція цих суб'єктів фінансового ринку може відбутися в двох основних формах: з утворенням єдиної організації (холдинг, фінансова група і т.д.) та без утворення єдиної організації. Процес фінансової інтеграції банків та страхових компаній наведено на рис.2.

На сьогодні в Україні найбільш розвиненою є співпраця банків зі страховими компаніями, які представляють такі типи фінансових супермаркетів:

Перший - це холдинг, який об'єднує кілька дочірніх компаній, що пропонують фінансові послуги (як банківські, так і страхові) під однією торговельною маркою (як приклад фінансова група «ТАС»).

Другий тип - вільний, ринковий. У цьому випадку банк і фінансова компанія (найчастіше страхова) укладають між собою партнерський договір про спільний агентський продаж своїх послуг (як приклад фінансова група ОТП Group).

Втім, велика частка вітчизняних банків вже зараз не обмежуються продажем у фінансових супермаркетах виключно страхових полісів. Так, поряд з банківськими та страховими послугами банки пропонують факторингові, лізингові, інвестиційні, консалтингові послуги, проведення брокерських операцій, продаж авіаквитків та туристичних послуг та інші.



Рис.2. Процес інтеграції банків та страхових компаній

Джерело: складено авторами

Розглянемо модель реалізації вітчизняного фінансового супермаркету на прикладі АТ «ОТПБАНК». Схематично модель зображено на рис.3.

Цей банк має модель фінансового супермаркету, а саме:

- спільне підприємство або холдинг - складається з банку і інших фінансових компаній, які розробляються специфічні фінансові продукти. Супермаркет ОТП представлений фінансовою групою, до складу якої входять: АТ «ОТП БАНК», який є ядром групи фінансових компаній ОТП в Україні, КУА «ОТП Капітал», «ОТП Лізинг» та «ОТП Факторинг Україна».

Розвиток фінансового супермаркету ОТП починаються з 2006 року, коли стовідсотковим власником банку став ОTR Bank Plc., лідер угорського

банківського ринку. У 2007 році створюється компанія з управління активами «ОТП Капітал», наступного року засновано лізингову компанію ТОВ «ОТП Лізинг» як дочірнє підприємство АТ «ОТП БАНК». Замикає групу ОТП створена у 2009 році факторингова компанія ТОВ «ОТП Факторинг Україна», яка є фінансовою установою відповідно до законодавства України та має всі повноваження для здійснення операцій на ринку фінансових послуг.

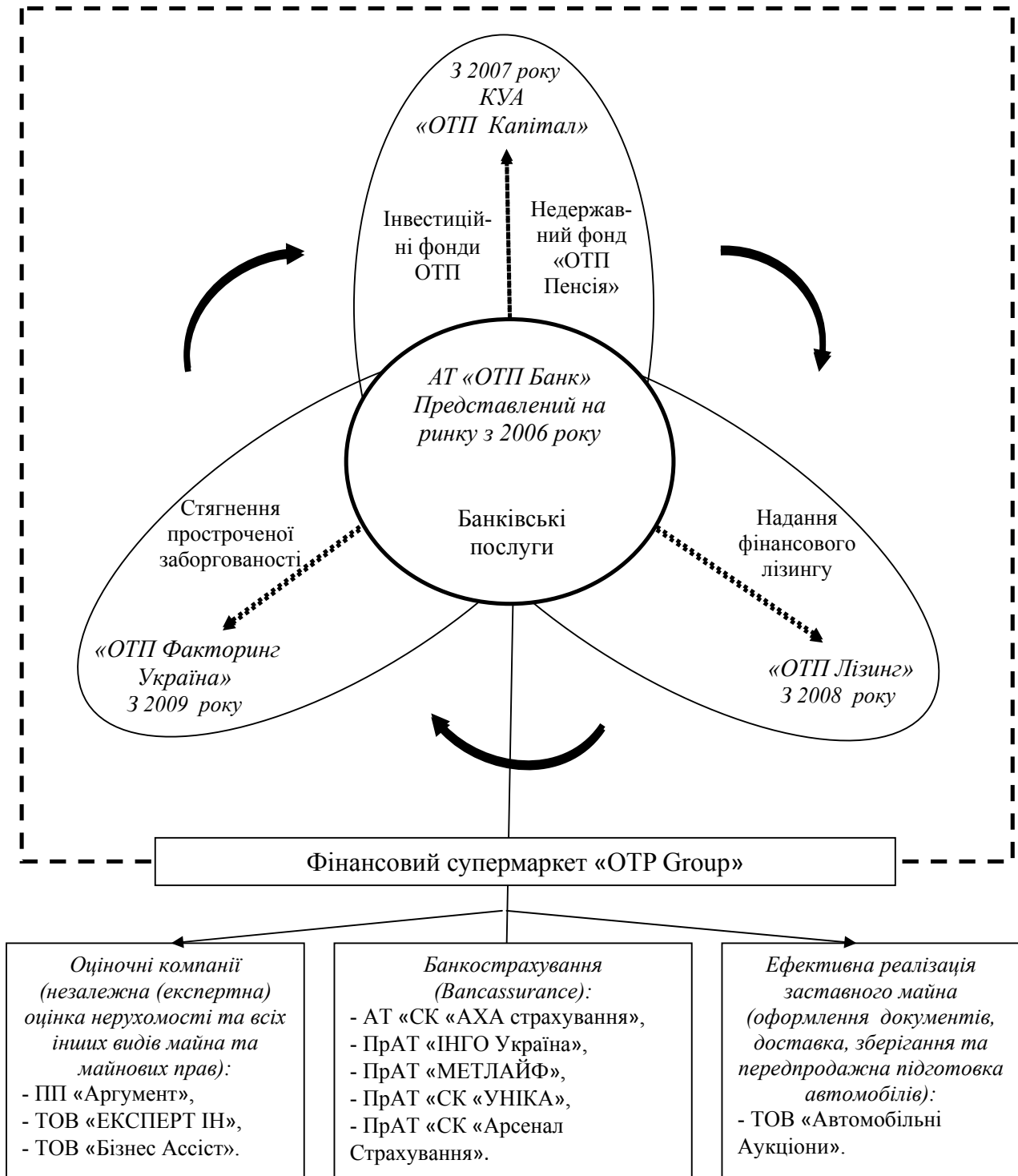


Рис.3. Модель організації фінансового супермаркету на базі АТ «ОТП БАНК»

Джерело: складено авторами

Розглянемо функціонування фінансового супермаркету на базі АТ «ОТП БАНК» у розрізі послуг, які він пропонує своїм клієнтам. Основою діяльності є звичайно є надання стандартних банківських послуг (розрахунково-касове обслуговування; кредитування; депозитні та поточні рахунки; пластикові картки; онлайн-обслуговування).

Банк також надає інвестиційні послуги у рамках співпраці з компанією управління активами «ОТП Капітал», під управлінням якої знаходяться вісім публічних інвестиційних фондів, а також відкритий недержавний пенсійний фонд «ОТП Пенсія». Як споріднена структура підприємство тісно співпрацює з АТ «ОТП БАНК» в галузі розповсюдження інвестиційних продуктів.

Надання лізингових послуг АТ «ОТП БАНК» є можливим у тісній співпраці з лізинговою компанією «ОТП Лізинг». Місією компанії є надавати високоякісні послуги лізингу клієнтам з різних областей бізнесу, утримуючи лідируючі позиції на українському ринку лізингу. Найбільшу питому вагу, 48% лізингового портфеля, становить сільськогосподарська техніка. Основним напрямом діяльності компанії є надання послуг з довгострокового фінансового та оперативного лізингу.

Розвиненою є співпраця АТ «ОТП БАНК» з факторинговою компанією «ОТП Факторинг», основною спеціалізацією якої є стягнення простроченої заборгованості. Зазначена робота здійснюється в строгій відповідності з чинним законодавством України, на високому професійному рівні, з урахуванням індивідуальних особливостей кожного клієнта.

АТ «ОТП БАНК» також розвиває практику банківського страхування "Bancassurance". Завдяки партнерству зі страховими компаніями АТ «ОТП БАНК» може надавати широкий спектр страхових послуг як для приватних, так і для корпоративних. Банківське страхування в АТ «ОТП БАНК» має такі програми [11]:

- програма «Банківське страхування» (оформлення договорів страхування КАСКО, майна, від нещасного випадку, оформлення полісів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та інше.);

- програма «Додатковий захист» для держателів платіжних карток.

Запроваджені програми страхування передбачають укладання працівниками банку договорів страхування від імені страхової компанії. Партнерами банку є такі страхові компанії: АТ «СК «АХА страхування», ПрАТ «ІНГО Україна», ПрАТ «МЕТЛАЙФ», ПрАТ «СК «УНІКА», ПрАТ «СК «Арсенал Страхування», ПАТ «СК «Універсальна», АТ «Страхова група «ТАС», ПрАТ «СК «Альфа Страхування», ПрАТ «СК «Альфа Страхування». В залежності від умов агентського договору перелік банківських страхових послуг включає страхування майна, КАСКО, страхування у разі нещасного випадку, страхування будівельно-монтажних робіт, страхування постійної повної непрацездатності внаслідок нещасного випадку або хвороби, страхування титулу - страхування фінансового ризику втрати або обмеження права власника на нерухоме майно, страхування платіжних карток.

АТ «ОТП БАНК» також співпрацює й з іншими фінансовими посередниками. Тісною є співпраця банку з оціночними компаніями, основною сферою діяльності яких є незалежна (експертна) оцінка нерухомості та всіх інших видів майна і майнових прав. Наприклад в Харкові банк співпрацює з такими компаніями, як «Харківське агентство нерухомості», ПП «Аргумент», ТОВ «ЕКСПЕРТ ІН», ТОВ «Бізнес Ассіст», ТОВ ІКК «Проконсул», які надають послуги з оцінки майна приватним клієнтам, малому та середньому бізнесу, корпоративним клієнтам.

Для ефективної реалізації заставного майна, АТ «ОТП БАНК» користується послугами ТОВ «Автомобільні Аукціони». Головна місія компанії – створення найкращих умов для роздрібної купівлі-продажу автомобілів із пробігом в Україні та вирішення питання залишку заборгованості за кредитом клієнтів банку. Завдяки співпраці, можливим є прозорий продаж заставного автомобіля за найвищою ціною (аукціони проводяться лише на підвищення), що повністю відповідає як інтересам банку, так і інтересам попереднього власника.

Висновки. Отже, в умовах загострення конкурентної боротьби між банками та іншими фінансовими установами постає необхідність у розширенні спектра послуг, які вони надають, а також у кращому та найбільш повному задоволенні потреб клієнтів. Це можливо реалізувати через концепцію фінансового супермаркету, тобто об'єднання банків з іншими учасниками фінансового ринку - страховими, лізинговими, туристичними, нотаріальними, аудиторськими компаніями. Міжнародна практика існування фінансових супермаркетів підтверджує їх ефективність і зручність як для клієнта, так і для фінансових установ, що є учасниками фінансового супермаркету. Проте вітчизняні реалії вказують на існування великої кількості бар'єрів, що спричиняють гальмування створенню та розвитку фінансових супермаркетів в Україні. Їх подолання дозволить розширити ринок інтегрованих фінансових посередників і приведе до розвитку нових форм функціонування фінансового капіталу.

Література:

1. Олійник, Г. Фінансовий супермаркет – найвища форма банківсько-страхової інтеграції [Текст] / Г. Олійник // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 135. – С. 46-49.
2. Медведева, І. Б., Смирнова Ю. В. Напрями інтеграційного розвитку банківської установи [Текст] / І. Б. Медведева, Ю. В. Смирнова // Збірник наукових праць Національного університету Державної податкової служби України. – 2009. – № 1. – С. 193-197.
3. Лукаш, А. Финансовый супермаркет: мы знаем, что создаем. – [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.ataka.ua/news/874.htm>.
4. Реверчук, С. К. Фінансовий супермаркет - перспективна форма розвитку ринку фінансових послуг [Текст] / С. К. Ревчук // Кредоінвест. – 2006. – № 10. – С. 16-17.
5. Скрипарь, Ю. В. Фінансовий супермаркет як перевага банку в умовах конкуренції [Текст] / Ю. В. Скрипарь // Науковий вісник Одеського державного економічного університету. Науки: економіка, політологія, історія. – 2009. – № 13 – С. 15-22.
6. Кльоба, Л. Г. Фінансовий супермаркет – інноваційна модель розвитку комерційного банку [Текст] / Л. Г. Кльоба // Вісник НУЛП. Проблеми економіки та управління. – 2012. – № 725. – С. 103-110.

7. Пікус, Р. В. Фінансовий супермаркет як форма інтеграції банків і страхових компаній [Текст] / Р. В. Пікус, Д. С. Нестерова // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2012. – № 27. – С. 103-110.

8. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : від 16.01.2003 р. № 436-15 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Про страхування [Електронний ресурс] : закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

10. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. ОТПБАНК. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.otpbank.com.ua>.

Стаття надійшла до редакції 01.12.2016

© Вядрова Н. Г., Подорожна А. М.,
Якуценя Л. А.

References:

1. Oliinyk, H. (2013). Financial supermarket - the highest form of integration of banking and insurance. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 135, 46-49.

2. Medvedeva, I. B., & Smyrnova, Yu. V. (2009). The directions of integration development of bank. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, 1, 193-197.

3. Lukash, A. (2009, January 21). *Financial supermarket: we know what we create*. Available at <http://www.ataka.ua/news/874.htm>

4. Reverchuk, S. (2006). Financial supermarket - a promising form of development of financial market. *Kredoinvest*, 10, 16-17.

5. Skrypar, Yu. V. (2009). Financial supermarket as an advantage of bank in a competitive environment. *Naukovyi visnyk Odeskoho derzhavnoho ekonomichnoho universytetu Nauky: ekonomika, politolohiia, istoriia*, 13, 15-22.

6. Kloba, L. G. (2012). Financial supermarket - an innovative model of development of commercial bank. *Visnyk NULP. Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, 725, 103-110.

7. Pikus, R. V., & Nesterova, D. S. (2012). Financial supermarket as form of integration banks and insurance companies. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, 27, 103-110.

8. *The Economic Code of Ukraine from 16.01.2003, № 436-15*. Available at <http://zakon.rada.gov.ua>

9. *About insurance*. Law of Ukraine from 07.03.1996, № 85/96-VR. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua>

10. *About banks and banking activity*. Law of Ukraine from 07.12.2000, № 2121-III. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua>

11. *Ofitsiynyi sait bankivskoi ustanovy «OTP BANK»*. (2016). Available at <http://www.otpbank.com.ua>

Received 01.12.2016

© Vyadrova N. G., Podorozhna A. M.,
Yakutsenia L. A.